

Doelstelling en algemene toelichting.

Inleiding

De stichting, opgericht in 1998, heeft statutair ten doel de instandhouding van historische begraafplaatsen in Tiel en omstreken te bevorderen.

Het accent van de activiteiten lag tot 2015, vanwege de beschikbare financiële middelen en menskracht in combinatie met de hoge mate van achterstallig onderhoud, vooral op de historische begraafplaats 'Ter Navolging' aan de Lingedijk in Tiel. Deze relatief kleine begraafplaats, ca. 4.300 m² groot, is een Rijksmonument waar in december 1786 de eerste begrafenis plaatsvond. Het oorspronkelijke deel is 9 rijen, ca. 20 meter, breed en ca. 40 meter lang en omvat tegen de 300 graven. De oudste zerk dateert uit 1790 en dekt het graf van de Rector van de Latijnsche School in Tiel, Ernst Ephraïm van Bergen en vermeldt een gedicht van de hand van een van de grondleggers van deze begraafplaats, Johannes Diderick van Leeuwen.

Rond 1858 werd de begraafplaats aanzienlijk uitgebreid. Dat op basis van een plan van Karl Georg Zocher. De strenge Frans School maakte plaats voor zwierigheid met verschillende paden. Aansluitend aan het oorspronkelijke deel werd het gedeelte voor de 'Eerste Klasse' aangelegd met voor het overgrote deel particuliere graven. Van het grootste deel daarvan is een grafmonument bewaard gebleven: ca. 350 die variëren van een kleine zerk en een klein glazen plaatje tot een grote grafkelder met ruimte voor enkele tientallen personen.

Het Zuidelijke deel was bestemd voor Algemene Graven (2^e en 3^e Klasse). Een aanzienlijk deel was bestemd voor kindergraven: de kindersterfte was tot halfweg de 20^e eeuw zeer aanzienlijk.

Op de begraafplaats liggen officieel 1.348 maar waarschijnlijk aanzienlijk meer personen in rond de 534 graven. De tellingen zijn namelijk exclusief het zuidelijke deel waar slechts enkele grafmonumenten de ruiming uit de jaren '70 van de vorige eeuw hebben overleefd.

Onder hen die op Ter Navolging begraven liggen behoren leden van aanzienlijke families uit Tiel maar ook van geslachten die een breder bekende naam hebben zoals Van Lidth de Jeude, Caron, Van Everdingen, Van Rappard, Spiering, Tydeman, Post, Hoogendijk van Domselaar en De Jongh van Zuid Polsbroek.

In 1970 werd de begraafplaats gesloten en vanaf dat jaar vonden slechts bijzettingen in familiegraven plaats. Vanaf toen trad er een mate van ernstig verval op dat eind 20^e eeuw leidde tot het met veiligheidshekken afzetten van verschillende delen van Ter Navolging. Dat ter beveiliging van het publiek. Ter Navolging was geworden tot een soort 'bramenparadijs'.

Dat verval leidde tot een soort reveal dat in 1998 leidde tot de oprichting van de Stichting tot Instandhouding van Historische Begraafplaatsen in Tiel en Omstreken met sinds begin 2016 de werktitel 'Ter Navolging Tiel'.

Na een zoektocht naar erkenning als serieuze gesprekspartner konden 2009 de eerste zichtbare resultaten worden getoond: vier grote en ca. 40 kleinere grafmonumenten konden, dankzij (eenmalige) financiële bijdragen van de gemeente Tiel en het Fonds Gustaaf Adolf, worden hersteld. In de daarop volgende jaren werd gestaag verder gewerkt aan het omzetten van een bramenparadijs naar een historische begraafplaats met een dito uitstraling.

Op verzoek van de gemeente Tiel werd medio 2015 het kort-cyclisch groenbeheer betreffende zowel Ter Navolging als de Joodse Begraafplaats overgenomen van de gemeente Tiel. Dat betekende ook een uitbreiding van de activiteiten over beide rijksmonumenten. Het door de gemeente Tiel bij de stichting ingediende verzoek ook het kort-cyclisch groenbeheer van de Begraafplaats Drumpt (een gemeentelijk monument) is nog in beraad. Dat in afwachting van de uitkomsten van de gemeentelijke herinrichtingsplannen betreffende die al uit de 13^e eeuw daterende begraafplaats, oorspronkelijk kerkhof.

Behalve aan onderhoud en herstel verzorgt de stichting rondleidingen, tentoonstellingen, optredens en informatie betreffende hen die op beide begraafplaatsen begraven liggen.